

خبرنامه انجمن صنفی ویراستاران

صاحب امتیاز: انجمن صنفی ویراستاران

هیئت تحریریه: هیئت مدیره انجمن صنفی ویراستاران

همکاران این شماره: لیلا اثناعشری | جواد رسولی | ثمین سجادی | هومن عباسپور | حدیث عقیلی | محدثه فیضی | مهدی قنواتی | مهناز مقدسی | علی رضا نیکزاد

خیابان خرمشهر، خیابان صابونچی، کوچه دهم، شماره ۴، واحد ۱، تلفن: ۸۸۵۱۴۶۱۴ | www.anjomanvirastar.ir

انتهای رواق شرقی

نمایشگاه کتاب

در این شماره می‌خوانید ...

نمایشگاه کتاب

نگاهی به فعالیت کمیسیون‌ها

نرخ‌نامه و کارورزی

روز سعدی

رادیو ویرایش

وارد جنگی ناخواسته شدیم!

صبح جمعه از خواب بیدار شدیم و دیدیم جنگ شده؛ تصویری از وخامت اوضاع نداشتیم اما همه می‌دانستیم که روزهای بدی در پیش است. احتمال دادیم که با مذاکره و میانجیگری ظرف چند روز غائله ختم شود، اما یکشنبه ۲۶ خرداد، که طبق معمول در دفتر انجمن مشغول کار بودیم، صدای انفجار و تهدیدهای لحظه‌به‌لحظه ما را به تعطیل کردن دفتر و نشر همیشه واداشت. قرار بود همان روز جلسه هیئت مدیره داشته باشیم، اما با تلفن و مذاکره آن را لغو کردیم و دو هفته در ترس و نگرانی و افسوس از تجاوز به میهن و مرگ عزیزان و هم‌وطنانمان سپری کردیم. خدا را شاکریم که صلح بر کشورمان سایه انداخت و می‌توانیم کارها را دوباره شروع کنیم و تأخیر انتشار خبرنامه بهار را کوتاه کنیم. امیدواریم صلح و آرامش مستدام باشد.

که به‌سختی پیدا می‌شد و هر بار برای دادن نشانی باید کروکی می‌کشیدیم یا موقعیت مکانی می‌فرستادیم یا دنبال مهمانان می‌رفتیم که در میانه راه خسته و متصرف یا کم نشوند، که البته برخی شدند.

تجربه خاص و تازه‌ای برای دبیرخانه و اعضا و مخاطبان انجمن بود. با وجود حمایت‌های مدیر و همکاران خانه کتاب، روزهای شلوغ و پرکار و سختی را سپری کردیم که البته در قبال دستاوردهایی که برای انجمن حاصل شد ناچیز بود: برگزاری شش نشست تخصصی، دو کارگاه آموزشی، دیدارهای روزانه با صاحب‌نظران و ناشران و مهمانان سرای اهل قلم، گفت‌وگوهای اختصاصی با برخی نویسندگان و مترجمان، و البته پیوستن استاد موسی اسوار و استاد نسرین دخت خطاط به عضویت افتخاری انجمن از آن جمله است.

■ گزارشی کوتاه از برنامه‌های نمایشگاه کتاب را، همراه با تصویر، در ضمیمه این خبرنامه می‌خوانید.

■ سال‌هاست که در اردیبهشت‌ماه نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران تکاپویی در بین ناشران و اهالی نشر به راه می‌اندازد. تلاش برای رساندن کتاب‌های جدید به نمایشگاه، برگزاری جلسات برای تعیین مکان نمایشگاه و اختصاصی غرفه به ناشران، تدارک غرفه و تجهیز آن، دعوت از صاحب‌نظران و نویسندگان و مترجمان برای جشن امضا و برگزاری نشست‌های عمومی و تخصصی در طول نمایشگاه بسیاری از اهالی فرهنگ را درگیر می‌کند.

امسال نیز همان سازوکار و همان هیاهو و همان شلوغی و آشفتگی، درست مثل سال‌های پیش، برقرار بود، با این تفاوت که انجمن مثل سال‌های گذشته فقط برگزارکننده چند نشست و کارگاه نبود، بلکه غرفه‌ای حدود ۳۰ متر در اختیار داشت که بتواند در طول ده روز نمایشگاه فضایی ثابت برای فعالیت‌هایش داشته باشد. غرفه انجمن در انتهایی رواق شرقی، در پیچ پایانی حیاط مصلای جایی

جلسات هیئت مدیره

■ نخستین جلسه هیئت مدیره در سال ۱۴۰۴ را دوازدهم فروردین در منزل گلی امامی برگزار کردیم. هم عیددیدنی بود و هم نگاهی به آنچه در سال ۱۴۰۳ انجام دادیم و هم پیشنهاد برای فعالیت‌های امسال. از آنچه در سال ۱۴۰۳ گذشت احساس خوبی داشتیم، به‌ویژه برگزاری مراسم روز ویراستار که با نام کریم امامی نام‌گذاری شد و در آن مراسم گروهی از ویراستاران و نویسندگان و مترجمان و ناشران و منتقدان و هنرمندان شرکت کردند و نشان دادیم ویراستاری شغلی است که با همه صنوف نشر در تعامل است. در نخستین جلسه هیئت مدیره چند تصمیم گرفته شد: ارتباط انجمن را با دانشگاه‌ها بیشتر

در این جلسه به اتفاق آرا تصویب شد که اگر حمایت دولتی از انجمن صورت گیرد و اعضا نیز برای گرداندن غرفه همکاری کنند که فشاری به دبیرخانه و کارکنان نشر همیشه و انجمن نیاید، در نمایشگاه حضور پیدا کنیم. مسئولیت پیگیری طرح‌های انجمن برای حضور در نمایشگاه به دبیر انجمن سپرده شد.

■ در اردیبهشت و خرداد، با توجه به حجم کارها و شلوغی برنامه‌ها، بسیاری از تصمیم‌گیری‌های مدیریتی از طریق تماس تلفنی یا پیام‌های گروه هیئت مدیره انجام گرفت و درباره عضویت انجمن در قانون انجمن‌های صنفی کارگری، حضور در نمایشگاه و برنامه‌های آن، جلسه با سازمان فنی و حرفه‌ای، برگزاری هشتمین دوره جامع نگارش و ویرایش و چهارمین دوره کودک و نوجوان گفت‌وگو شد و تأیید اجرای آن‌ها گرفته شد.

کنیم و جلساتی با آن‌ها برگزار کنیم؛ نسخه کاغذی خبرنامه‌های انجمن را برای برخی مراکز مثل کتابخانه ملی، خانه کتاب، فرهنگستان زبان و ادب فارسی ارسال کنیم؛ در صفحات مجازی انجمن فعالیت‌های دیگر را، علاوه بر آموزش، مطرح کنیم و نگذاریم این تصور ایجاد شود که انجمن فقط کلاس آموزشی برگزار می‌کند؛ فعالیت‌هایی که بار مالی به انجمن تحمیل می‌کند انجام ندهیم، از جمله حضور در نمایشگاه‌ها یا برگزاری نشست و کارگاه.

■ دومین جلسه هیئت مدیره را بیست‌ودوم فروردین در فضای مجازی برگزار کردیم. خانه کتاب در نظر گرفته بود به انجمن‌های حوزه فرهنگ غرفه‌ای بدهد و موضوع اصلی جلسه گفت‌وگو درباره ابعاد حضور در نمایشگاه کتاب بود.

سرمقاله

بهار پرتلاطم

■ مهناز مقدسی

چه بهار پربرنامه و پرتلاطمی را از سرگذرانیدیم! از همان ماه فروردین و بعد از تعطیلات، چندین جلسه برگزار کردیم تا کارهای شش ماه اول را مدیریت کنیم، جلسه پشت جلسه و تقسیم کار و نوشتن ایده‌ها. همان روزها موضوع نمایشگاه کتاب مطرح شد و تکاپو برای حضور پررنگ در نمایشگاه و هم‌زمان با آن آغاز هشتمین دوره جامع. تا نمایشگاه کتاب تمام شد، رویداد «صدرای علوم انسانی» را داشتیم و اندکی بعد تبلیغ برای سومین دوره نگارش و ویرایش متون کودک و نوجوان. سرشلوغ و سرمست از کارها و پیشرفت در کارها بودیم که ناگهان نهیب جنگ همه چیز را متوقف کرد. روزهای سخت و غم‌انگیزی را گذرانیدیم که شاید از نظر تعداد روز کم بود، ولی آسیب روحی و جسمی آن کم نبود!

می‌خواهم از تجربه‌ام در نمایشگاه کتاب تهران بنویسم. اولین سالی که انجمن غرفه‌ای داشت؛ غرفه‌ای در جایی دور از فضای اصلی نمایشگاه و بدون بازدیدکننده‌گذری. هر روز بین غرفه‌ها و سالن‌های مدیریت اجرایی و مدیر مالی و تدارکات و سرای اهل قلم و شبستان چندین و چندبار پیاده‌روی می‌کردم. گرفتن میز و صندلی و امکانات حداقلی برای غرفه و آوردن وسایل موردنیاز از دفتر انجمن خودش داستانی بود. در این پیاده‌روی‌های هرروزه، خودکار و دفتر یادداشت کوچکی همیشه در دستم بود تا شماره و اسامی اشخاصی که باید برای پیگیری کارها با آن‌ها ارتباط برقرار می‌کردم در آن ثبت کنم و چه دفترچه تلفن پرباری تهیه کردم!

باید بین برنامه‌های سرای اهل قلم و نشست‌های انجمن پیوند برقرار می‌کردم و مهمانان ویژه نمایشگاه را با احترام به غرفه انجمن دعوت می‌کردم. دوستان بسیاری را دیدم که سال‌ها ندیده بودم. آشنایی با مدیران جدید و ناشرانی که نادیده با آن‌ها همکاری داشتیم و احوالپرسی از دوستان غرفه‌دار و نویسنده و مترجم حال خوبی به من می‌داد.

همانگی جلسات و نشست‌ها و ارسال گزارش روزانه، که به مدد همکاران و برخی اعضای انجمن تهیه می‌شد، جزو وظایفم شده بود و آن‌قدر در فضاهای اداری نمایشگاه رفت‌وآمد داشتم که تقریباً با همه دوست شده بودم. از انصاف دور است که نگوییم همکاران خانه کتاب و مدیران مجموعه چقدر با لطف حمایت‌مان کردند و اگر این نبود نمی‌شد که ادامه بدهیم.

نتیجه تلاش‌هایمان نشست‌هایی بود که با حضور سخنرانان صاحب‌نام و صاحب‌نظر برگزار می‌کردیم و حرف‌های ارزشمندی در آن‌ها ردوبدل می‌شد و کارگاه‌هایی که در روزهای پایانی و با حضور برخی اعضا و دوستان جدید برگزار شد. ناگفته نماند که مشاوره‌های بسیاری گرفتیم و زمینه همکاری با برخی مجموعه‌ها را فراهم کردیم. به پشتوانه اعضای هیئت‌مدیره و همکاران نازنینم در انجمن و نشر همیشه سربلند بودیم و فضایی صمیمانه را شکل دادیم که هر تازه‌واردی آن را حس می‌کرد.

نمایشگاه تمام شد و حالا زمانی است که باید از دستاوردهایمان بهره‌گیری و تلاش‌هایمان را پی‌گیری.

کمیسیون آموزش

■ کمیسیون آموزش در بهار ۱۴۰۴ فعالیت‌های فراوان و متنوعی داشت. برگزاری بیش از هشت جلسه داخلی، حضور در چند نشست، برگزاری چند کارگاه، و برنامه‌ریزی چند دوره و کارگاه جدید. در جلسات داخلی این کمیسیون موضوعات زیر به تصویب رسید:

- برگزاری دوره کارورزی و ویرایش (ستون کمیسیون امور ویرایشی)؛
- تغییر زمان برگزاری «چهارمین دوره جامع نگارش و ویرایش متون کودک و نوجوان» به هفته اول مرداد؛
- تدوین و تأیید طرح درس دوره «آماده‌سازی کتاب در رایانه» (از دوره‌های جدید انجمن)؛
- تهیه ویراست اول طرح درس برای آموزش «مکاتبات اداری» با هدف تنظیم استاندارد آموزشی و ارائه به سازمان فنی و حرفه‌ای.

نشست‌ها

- حضور در جلسه دیدار با معاون آموزش سازمان فنی و حرفه‌ای برای تغییر استانداردهای رشته «ویراستاری کتاب و مطبوعات» و آگاهی از شرایط دریافت مجوز آموزشی (ستون دبیرخانه).

- برگزاری جلسه تبادل نظر با مدرسان «هشتمین دوره جامع نگارش و ویرایش» با هدف همسویی طرح درس‌ها و اعمال تغییرات لازم در برخی مباحث درسی.

کارگاه‌ها

- برگزاری کارگاه یک‌روزه رایگان «گام‌های اول ویرایش و نشر»، با تدریس هومن عباسپور و جواد رسولی، و با حضور ۱۰۰ نفر شرکت‌کننده (۲۸ فروردین)؛

- برگزاری کارگاه یک‌روزه رایگان «نگارش و ویرایش مطبوعات» در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با تدریس هومن عباسپور، مهدی قنوتی، مهناز مقدسی (۲۵ اردیبهشت)؛

- برگزاری کارگاه یک‌روزه رایگان «نگارش و ویرایش متون کودک و نوجوان» در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با تدریس جواد رسولی، فهیمه شانه، مهدی قنوتی (۲۶ اردیبهشت).

هشتمین دوره جامع نگارش و ویرایش

■ این دوره، که ثبت‌نام آن از اسفند ۱۴۰۳ آغاز شده بود، با حضور ۹۳ دانشجو، در ۱۳ اردیبهشت شروع شد. این میزان استقبال برای شرکت در دوره کم‌نظیر بود. خوشحالیم که با دانشجویان توانمند و فعالی در این دوره همراه شده‌ایم و امیدوار که، در پایان دوره، ویراستاران بیشتری را به عرصه فرهنگی و حوزه نشر معرفی کنیم.

کمیسیون امور ویرایشی

■ در میان مسئولیت‌های این کمیسیون موضوع ارزیابی آثار، مشاوره به پدیدآورندگان و ناشران، پذیرفتن آثاری برای ویرایش و همکاری با اعضا برای ویرایش این آثار مستمر بوده و در بهار ۱۴۰۴ نیز ادامه داشته است.

در سال جاری، چندین جلسه برای برنامه‌ریزی، سپردن کارهای ویرایشی به نیروهای جدید، انتشار آگهی‌های درخواست همکاری ناشران در فضاهای مجازی، بررسی کیفیت کار ویراستاران همکار و متقاضیان همکاری برگزار شد. دیگر فعالیت‌های این کمیسیون بدین قرار است:

دبیرخانه و روابط عمومی

■ دبیرخانه مسئولیت اجرای همه برنامه‌های انجمن را عهده‌دار است و برخی از کارهایی که در فصل بهار با همراهی روابط عمومی به انجام رسانده به قرار زیر است:

- برگزاری جلسه با معاون آموزش سازمان فنی و حرفه‌ای استان تهران. در این جلسه دبیر، نایب‌رئیس و بازرس انجمن و مدیران کمیسیون‌های آموزش و امور ویرایشی حضور داشتند و موضوعات متنوعی مطرح شد، از جمله نحوه انطباق طرح‌درس‌های دوره‌های آموزش انجمن با رشته‌های فنی و حرفه‌ای مرتبط، نحوه دریافت مجوزهای لازم در حوزه آموزش، تعیین استاندارد برای دروس جدید در حوزه نگارش و ویرایش، نحوه افزودن ردیف شغلی در فهرست مشاغل کشور، کمک به اشتغال‌زایی اعضا و دانش‌آموختگان دوره‌های انجمن؛

- عضویت در کانون انجمن‌های صنفی کارگری استان تهران با هدف بهره‌مندی از تسهیلات کانون و همکاری در طرح‌های مشترک. این عضویت در خرداد به تأیید رسید و قرار است همکاری‌هایی با کانون شکل بگیرد؛

- پیگیری شرایط برخورداری اعضا از تسهیلات وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از جمله وام مشاغل خانگی؛ ویراستاران می‌توانند با دریافت مجوز مشاغل خانگی برای دریافت وام از بانک رفاه اقدام کنند. شرایط و نحوه اعطای وام در حال پیگیری است و به اطلاع اعضا خواهد رسید.

- تبلیغات وسیع برای ثبت‌نام دوره‌های آموزشی انجمن (هشتمین دوره جامع نگارش و ویرایش و چهارمین دوره نگارش و ویرایش متون کودک و نوجوان) با همکاری و همراهی بیش از بیست ناشر و ده نهاد فرهنگی؛

- تهیه و تدوین ویدیو برای معرفی درس‌های دوره جامع؛ همکاری با کارگروه رادیو ویرایش و تهیه چند گفت‌وگو؛ هماهنگی و مدیریت برگزاری نشست «میراث سعدی برای جهان امروز» (ص ۳ خبرنامه)؛

- طراحی اعلان‌های غرفه انجمن در نمایشگاه کتاب؛ حضور فعال در «سی و هشتمین نمایشگاه کتاب تهران» (ص ۳ ضمیمه همین خبرنامه)؛

- حضور در «رویداد صدرای علوم انسانی» دانشگاه آزاد تهران شمال (ص ۳ خبرنامه)؛

- رفع مشکلات عضویت و نگاه و تکمیل مدارک اعضا؛ هماهنگی برگزاری جلسات کمیسیون‌ها و هیئت‌مدیره؛ تغییر اینترنت فیبر نوری از مخابرات به شاتل برای بهبود برگزاری کلاس‌های برخط؛

- صدور گواهی عضویت برای دونفر از اعضا.

- تعیین تاریخ برگزاری دوره کارورزی ویژه دانش‌آموختگان دوره‌های جامع با همراهی کمیسیون آموزش (ص ۴ خبرنامه)؛

- حضور در جلسه دیدار با معاون آموزش سازمان فنی و حرفه‌ای برای آگاهی از شرایط توسعه زیرشاخه‌های شغل ویراستاری در فهرست مشاغل کشور و داشتن کد مجزا برای شغل‌هایی چون ویراستار ارشد، نمایه‌ساز (ستون دبیرخانه)؛

- همکاری با کارگروه نرخ‌نامه برای تعیین افزایش نرخ ویرایش و تعیین قیمت ویرایش استنادی و ساختاری و محتوایی.

- حضور در غرفه انجمن و نشست‌های روزانه در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران.

هشتادمین سالروز تولد استاد خرمشاهی

استاد بهاءالدین خرمشاهی سال‌هاست که کمتر در مجالس عمومی و نشست‌ها شرکت می‌کند. برگزاری مراسم جشن تولد ایشان، در ۲۷ فروردین در فرهنگستان زبان و ادب فارسی، فرصتی بود تا مشتاقان دیدار او گرد آیند و از او بشنوند و درباره او صحبت کنند.

در این مراسم هفت استاد درباره شخصیت و فعالیت‌های علمی و ادبی استاد خرمشاهی صحبت کردند.

علی‌اشرف صادقی او را متخصص در هر حوزه‌ای دانست که «پژوهش» در آن سهم دارد، مانند قرآن‌پژوهی و حافظ‌پژوهی. او افزود: خرمشاهی در واژه‌گزینی نیز تبحر دارد و واژه‌هایی ساخته که بسیار پرکاربرد است از جمله «کژتابی».

حسین معصومی همدانی درباره همکاری سالیانش با خرمشاهی و فانی گفت و او را استادی دانست که بی‌دریغ به هر اهل قلمی کمک می‌کند و بخشی از عمرش را صرف پاسخ به درخواست‌های دیگران کرده است.

محمدجعفر یاحقی گفت: چه خوب شد خرمشاهی رشته پزشکی را رها کرد و به ادبیات روی آورد، وگرنه این آثار گران‌قدر را چه کسی می‌توانست بنویسد. خرمشاهی مردی عاشق کتاب و «کتاب‌دان» است که سهم بزرگی در عرصه ادبیات داشته است.

در این مراسم مهناز مقدسی و هومن عباسپور، از اعضای هیئت‌مدیره انجمن، حضور یافتند و ارادت خود و اعضای انجمن را به استاد، که عضو افتخاری انجمن‌اند، ابراز داشتند.

میراث سعدی برای جهان امروز

دکتر بهرام پروین گنابادی برداشتی متفاوت از حکایت «جدال سعدی با مدعی» عرضه کرد و اشاره کرد که سعدی به نکات مهمی در فرهنگ ایرانی توجه داشته، از جمله آنکه ایرانیان آداب مباحثه و گفت‌وگو را نمی‌دانند و پایان بحث‌هایشان به مجادله می‌کشد. نکته دیگر در تفکر سعدی قضاوت نادرست درباره ثروتمند و فقیر است. سعدی فهم این را دارد که اگر در جامعه‌ای پول نچرخد، جامعه در مسیر درستی پیش نمی‌رود؛ برای همین وجود ثروتمندان را ضرورت می‌داند ولی توصیه می‌کند که ثروتمندان عادل باشند.

هومن عباسپور درباره تناقض در گفته‌های سعدی گفت: سعدی فیلسوف نیست که همه گفته‌هایش در یک نظام واحد اندیشگی باشد؛ مثلاً در جایی می‌گوید: «بنی‌آدم اعضیای یک‌دیگرند» و جایی دیگر: «گر آب چاه نصرانی نه پاک است/ جهود فرده می‌شویی چه پاک است؟». وی همچنین از معشوق سعدی و نگرش سعدی به عشق صحبت کرد و سخنرانان را به گفت‌وگو در این زمینه دعوت کرد.

در روز یکم اردیبهشت ۱۴۰۴ نشستی با همت انجمن صنفی ویراستاران و نشر چشمه در کتاب‌فروشی چشمه کارگر با حضور حسن انوری، ساعد باقری، بهرام پروین گنابادی و به میزبانی هومن عباسپور برگزار شد.

دکتر حسن انوری، نخستین سخنران این نشست، گفت: سعدی تنها کسی است که هم در سرودن شعر و هم در نوشتن نثر سرآمد است و جز او کسی در ادبیات ایران به این پایه نیست. سعدی شاعری بالفطره است و ایجاز او در کلام بی‌نظیر است تا حدی که نمی‌توان حتی یک کلمه از شعرهایش را کم کرد. او هر جا لازم بداند از طنز استفاده می‌کند. جمله «دروغ مصلحت‌آمیز به زراست فتنه‌انگیز» از جملات مهم اوست که باید آن را از جوانب گوناگون تحلیل کرد.

ساعد باقری به اهمیت آثار سعدی برای جوانان امروز اشاره کرد و اینکه باید به آنان بشناسانیم که سعدی در چه بستر و زمانه‌ای از عدالت و درستکاری حاکمان سخن گفته و چرا مردم و صاحبان قدرت را پند داده است. سعدی زبانی نرم را در قالب عروضی سختی قرار داده که کاری دشوار است.

دو روز با دانشجویان در دانشگاه آزاد اسلامی واحد شمال

به دعوت دکتر بهرام پروین گنابادی، انجمن صنفی ویراستاران در «رویداد صدرای علوم انسانی» حضور یافت.

در روزهای پنجم و ششم خرداد ۱۴۰۴، فرصتی فراهم شد که انجمن در جمع دانشجویان مشتاق دانشگاه آزاد قرار گیرد و در رویداد دوروزه صدرای علوم انسانی غرفه‌ای داشته باشد. روز اول با مدیران مجموعه و استادان و مسئولان دانشکده ادبیات آشنا شدیم. در کنار غرفه انجمن حدود ۴۰ غرفه دیگر از کسب‌وکارهای حوزه فرهنگ و هنر و رسانه بودند که برخی فعال و برخی خمود و خسته غرفه‌هایشان را به نمایش گذاشته بودند.

غرفه انجمن خوشبختانه اقبال خوبی داشت. شاید چون موضوعش نوشتن بود و خوب نوشتن و کارهای متنوعی که در انجمن انجام می‌شود.

روز دوم، در میان همه و هیاهوی بازدیدهای هنرمندان صداوسیما، دانشجویان بیشتری به غرفه انجمن آمدند و از لزوم یادگیری دوره نگارش و ویرایش و ترجمه و داستان‌نویسی صحبت کردند و از آینده شغلی ویراستاری پرسیدند. از رشته‌هایی چون مترجمی زبان، مدیریت کسب‌وکار، حقوق بین‌الملل،

ادبیات فارسی، ادبیات عرب مراجعه داشتیم و چه ارتباط شایسته‌ای با دانشجویان برقرار کردیم و عده‌ای مشتاق همکاری با انجمن و شرکت در دوره‌ها شدند.

آشنایی با مسئول غرفه رادیو جوان موجب شد که نیازهای آنان را برای همکاری با افراد توانمند در نویسندگی و ویرایش برای صداوسیما دریابیم و برنامه‌ریزی کنیم که نیروهایی را به آنان معرفی کنیم. با مدیر برنامه‌ریزی برنامه‌های غیرتخصصی برای همکاری در آموزش صحبت کردیم.

دکتر بهرام پروین گنابادی، که با مهربانی ما را به این رویداد دعوت کرده بود، و دکتر درودیان، از مدیران دانشکده ادبیات، چندین بار به غرفه ما سر زدند و درباره زمینه‌های همکاری بیشتر انجمن با این دانشگاه صحبت کردند.

آشنایی با سردبیر مجله آزما، هوشنگ اعلم، نیز موجب شد که دوستان انجمن را بیشتر کنیم و از همراهی و همکاری صحبت کنیم.

این رویداد که با هدف آشنایی دانشجویان با حرفه‌ها و مشاغل مرتبط با حوزه تحصیلشان برپا شده بود، فرصتی بود که انجمن با مخاطبان خود مستقیم در ارتباط باشد.

لوح تقدیر برای بهترین غرفه فرهنگی که در آخرین ساعات به انجمن صنفی ویراستاران تعلق گرفت خستگی را از تن همه ما درآورد و افتخاری دیگر نصیبمان کرد.

نمایندگان انجمن صنفی ویراستاران، علی‌رضا نیک‌زاد و محدثه فیضی و حدیث عقیلی، در این رویداد با دانشجویان رشته‌های گوناگون این دانشگاه و استادان و مدیران گروه‌های علمی و پژوهشی آشنا شدند و دستاوردهای مفیدی برای این انجمن به ارمغان آوردند.

نرخ‌نامه

افزایش دستمزد ویرایش

کارگروه نرخ‌نامه انجمن صنفی ویراستاران، با برگزاری پنج جلسه هم‌اندیشی و جمع‌آوری اطلاعات لازم، در ابتدای اردیبهشت ۱۴۰۴ پیشنهاد افزایش ۴۵ درصدی دستمزد ویرایش را اعلام کرد که، پس از تصویب هیئت‌مدیره، این افزایش در جدول نرخ‌نامه انجمن (وبگاه) اعمال شد.

■ معیارهای تعیین درصد افزایش نرخ ویرایش موارد زیر است:

۱. میانگین دستمزدهای پرداختی ناشران در سال جدید (۱۴۰۴)؛
۲. افزایش حقوق و دستمزد اعلام‌شده وزارت کار؛
۳. بررسی درآمد روزانه ویراستاران و مقایسه آن با حداقل حقوق وزارت کار؛
۴. میانگین افزایش دستمزدها در اصناف مشابه.

■ پس از بررسی جوانب متعدد و تأیید اعضای کارگروه، با موافقت هیئت‌مدیره انجمن، این درصد افزایش به تصویب رسید و جدول نرخ‌نامه در سایت انجمن روزآمد شد.

برنامه‌های آتی کارگروه نرخ‌نامه

- تعیین نرخ ویرایش ساختاری و محتوایی
- تعیین نرخ نمایه‌سازی؛
- تعیین نرخ ویرایش آثار کودک و نوجوان؛
- بررسی راه‌های معرفی و شناساندن بیشتر نرخ‌نامه به اهالی نشر؛
- نظرسنجی از ویراستاران و ناشران درباره نرخ‌نامه.

■ موضوعات فوق در جلسات کارگروه در حال بررسی است. با توجه به اینکه تعیین نرخ برای برخی از فعالیت‌های ویرایشی براساس زمان خواهد بود، قرار است این نوع ویرایش‌ها با توضیحات لازم در صفحه نرخ‌نامه درج شود.

دومین دوره کارورزی

■ در پی درخواست‌های متعدد دانشجویان دوره‌های جامع نگارش و ویرایش، کمیسیون آموزش با همراهی کمیسیون ویرایش در سال گذشته دوره‌ای رابرنامه‌ریزی کرد که مراحل اجرایی آن در بهار ۱۴۰۴ دنبال شد. طراحی این دوره جدید با هدف آموزش ویرایش به صورت دستیار، پس از چندین جلسه مشورتی بین کمیسیون آموزش و امور ویرایشی، به تصویب رسید و از خرداد سال جاری آغاز شد. با توجه به اینکه آموزش‌دیدگان این دوره بعداً در امر ویرایش آثار در کمیسیون امور ویرایشی همکاری خواهند کرد، مسئولیت نظارت و هماهنگی این دوره به کمیسیون امور ویرایشی سپرده شده است.

■ این دوره چنین طراحی شده که چهار دانشجوی زیر نظر چهار ویراستار باتجربه متن‌هایی را در چند حوزه ویرایش می‌کنند. هر دانشجو حدود ده ساعت با یک مدرس

رادیو ویرایش

■ کارگروه رادیو ویرایش در بهار امسال دو برنامه را تدارک دید و در فروردین و خرداد منتشر کرد.

■ نخستین برنامه رادیو ویرایش در سال جدید، با عنوان «آیین‌های نوروزی»، در ۱۹ فروردین منتشر شد. در این برنامه منتخبی از مقالات منتشرشده درباره آیین‌ها و مراسم‌های نوروزی در شهرهای گوناگون ایران خوانده شد. انتخاب مطالب و گویندگی آن را ثمین سجادی به عهده داشت.

■ دومین برنامه رادیو ویرایش، با عنوان «ویرایش در تاجیکستان»، در ۱۷ خرداد عرضه شد. این برنامه گفت‌وگویی است با بهران‌الدین سیف‌الدین، ویراستار تاجیک، که در ایام برگزاری نمایشگاه کتاب تهران در غرفه سفارت تاجیکستان حضور داشت و به معرفی آثار فارسی تاجیکی مشغول بود. موضوع صحبت اهمیت زبان و خط فارسی در تاجیکستان و توجه به شعر و ادبیات فارسی در آن خطه بود و به مسئولیت «ویراستار» که در تاجیکستان «محرر» نامیده می‌شود نیز پرداخته شد. مهناز مقدسی با همکاری آرام مسعودی این گفت‌وگو را تهیه کردند. در آمادسازی گفت‌وگو برای انتشار نیز حبیب بهمنی ما را همراهی کرد.

برنامه‌های آتی رادیو ویرایش

- گفت‌وگو با مهشید نونهالی درباره ترجمه و ویرایش ترجمه؛
- پرسش و پاسخ از مدرسان انجمن (نازنین خلیلی‌پور).

موفقیت اعضا

■ یار شیرین اثر محمدحسن پزشکی، در نمایشگاه گروهی «بهار بر بوم طبیعت» در تاریخ ۲۶ فروردین ۱۴۰۴، اثر برگزیده خوشنویسی شد.

■ مقاله محمدحسن پزشکی با عنوان «معرفی و بررسی برخی از آثار میرزا اسمعیل طبیب‌اهری، خوشنویس دوره قاجار» در همایش دوسالانه ملی خوشنویسی دانشگاه هنر اصفهان در تاریخ ۸ اردیبهشت ۱۴۰۴ پذیرفته شد.

■ همکاری خواهد کرد و سپس همین مسیر را با مدرس دیگر و با موضوع دیگری ادامه خواهد داد. قرار است دانشجویان در این دوره در چهار موضوع ویرایش متون ترجمه‌داستانی، ویرایش متون ترجمه‌غیرداستانی، ویرایش متون تالیفی و ویرایش متون علمی پژوهشی کارورزی کنند. ■ انجمن پیش‌تر، در بهمن ۱۴۰۰، دوره کوتاهی برای کارورزی با موضوع ویرایش مقالات علمی پژوهشی برگزار کرده بود که در پایان دوره برخی دانشجویان به همکاری با انجمن دعوت شدند و برخی نیز به ناشران معرفی شدند.

■ دانشجویان دوره‌های جامع انجمن که تمایل دارند در دوره‌های بعدی کارورزی شرکت کنند درخواست خود را با ارسال پیام در تلگرام آموزش مطرح کنند و از جزئیات این دوره آگاه شوند:

تلگرام آموزش ۹۳۹۶۵۴۲۷۹۸

ارتباط با اعضا

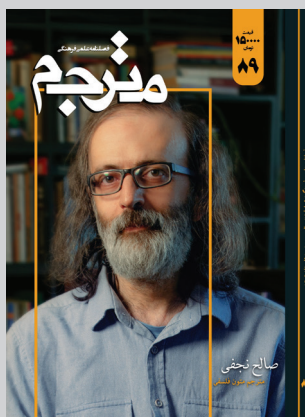
■ نمایشگاه کتاب، نشست روز سعدی، نمایشگاه صدرای علوم انسانی و کارهای متنوعی که در فصل بهار به انجام رسید فرصتی فراهم آورد که دبیرخانه انجمن ارتباط بیشتری با اعضا برقرار کند که از آن جمله است:

■ هم‌زمان با برگزاری نمایشگاه کتاب و به پیشنهاد لیلا اثنا عشری، فراخوانی برای نوشتن جملات شعاری برای انجمن در گروه اعضا منتشر شد. در این میان ۹۸ جمله در وصف شغل ویراستاری، مسئولیت ویراستار، اهمیت ویرایش در نشر در گروه اعضا مطرح شد. جملات پیشنهادی از طریق دبیرخانه جمع‌آوری شده و قرار است، متناسب با مناسبت‌های گوناگون، بهترین جملات برای درج در پوسترها و صفحات مجازی و محتوای تبلیغاتی انجمن به کار گرفته شود.

■ پیشنهادی از محمدمعین گلباغ به دبیرخانه انجمن رسیده مبنی بر اینکه بخشی از فضای وبگاه انجمن برای معرفی اعضا اختصاص یابد که اعضا اطلاعات خود و سوابق کاری‌شان و حتی تبلیغاتشان را در آنجا درج کنند تا بتوانند سفارش کار بگیرند. ضمن سپاس، این پیشنهاد در حال بررسی است و باید ابعاد آن سنجیده شود.

تازه‌ها

شماره جدید مجلات مترجم و جهان کتاب منتشر شد

انجمن ویراستاران

ضمیمه

خبرنامه انجمن صنفی ویراستاران

خیابان خرمشهر، خیابان صابونچی، کوچه دهم، شماره ۴، واحد ۱، تلفن: ۸۸۵۱۴۶۱۴ | www.anjomanvirastar.ir

در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران

از راست: هومن عباسپور، مهناز مقدسی، امید طیب‌زاده، اصغر مهرپور

از راست: مهشید نونهالی، مانی صالحی علامه

از راست: مهناز مقدسی، اصغر مهرپور، موسی اسوار

نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران
TEHRAN INTERNATIONAL
BOOK FAIR

انجمن ویراستاران

۳۶ نمایشگاه بین‌المللی
کتاب تهران
سی‌وششمین

انجمن صنفی ویراستاران

دیدار با اهالی فرهنگ و کتاب
هر روز در غرفه انجمن صنفی ویراستاران

تجهیز غرفه انجمن

چهارشنبه، ۱۷ اردیبهشت ۱۴۰۴

■ نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران هر سال در اردیبهشت‌ماه برگزار می‌شود و در ده روز ایام نمایشگاه موضوع کتاب و کتاب‌خوانی در رأس همه فعالیت‌هاست. ■ امسال نخستین سالی بود که انجمن غرفه درخواست کرده بود. در نخستین روز نمایشگاه، تجهیز غرفه و هماهنگی با بخش اداری و اجرایی انجام شد. برنامه‌ریزی برای برگزاری نشست با ناشران و اهالی قلم نیز در همین روز صورت گرفت. ■ مکانی که به انجمن اختصاص داده بودند خارج از شبستان و در انتهای رواق شرقی بود و به‌سختی می‌شد پیدایش کرد. از این‌رو، ناچار بودیم نشانی را به هر شکل که می‌شد اطلاع‌رسانی کنیم. ■ دیدار از غرفه‌های ناشران، که مشغول چیدن کتاب‌هایشان بودند و دعوت از آنان برای سرزدن به غرفه انجمن و هماهنگی با سرای اهل قلم برای نشست‌های روزانه انجمن، که قرار بود هر روز از ساعت ۱۷ تا ۱۹ برگزار شود، در همان روز نخست انجام گرفت.

ویرایش و دانشنامه نگاری

پنجشنبه، ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۴

دشواری های ویرایش دانشنامه های

■ انجمن صنفی ویراستاران در دومین روز نمایشگاه بین المللی کتاب تهران (۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۴)، در سلسله نشست های انتقال تجربه، میزبان دکتر امید طبیب زاده و دکتر آمنه بیدگلی بود. در این نشست، درباره نگارش و ویرایش مقالات دانشنامه ای و وظایف نویسنده و ویراستار صحبت شد.

دکتر آمنه بیدگلی، دستیار استاد اسماعیل سعادت در دانشنامه زبان و ادب فارسی فرهنگستان، به تجارب خود در دانشنامه و دقت نظر و وسواس استاد سعادت اشاره کرد و گفت: استاد سعادت به جوان ها فرصت می داد که یاد بگیرند و آن ها را تشویق می کرد که مقاله بنویسند و همین موضوع باعث شده بود که همکاران دانشنامه آرام آرام به مؤلفان دانشنامه تبدیل شوند. دکتر بیدگلی درباره انتشار ذیل دوم دانشنامه زبان و ادبیات فارسی گفت که در این جلد مقالات از قلم افتاده و جدیدی آمده است؛ از جمله مقاله استاد «اسماعیل سعادت» هم نوشته شده که نوشتن این مقاله برای گروه دانشنامه بسیار سخت و غم انگیز بود. وی به اعتبار مقالات این مجموعه اشاره کرد و گفت که در کل دانشنامه مقالات به دقت ویرایش و تمام استاداها تک تک

خاصی نوشته شده، یعنی آن زبان به همان صورتی که صحبت می شود ثبت شده پس این نوشته را نباید ویرایش کرد و تغییر داد.

تقدیر از استاد موسی اسوار

■ در نشست «از تیسفون تا بغداد»، موسی اسوار درباره اهمیت آثار نویسندگان عرب برای تحلیل متون کهن فارسی گفت و افزود زبان فارسی بعد از اسلام محصول ترجمه از زبان های دیگر است که زبان عربی در کانون آن قرار دارد. وی هجوم ترجمه از آثار غربی و بی اعتنائی به ترجمه آثار عربی و ترکی را نقد کرد و گفت ما در وضعیتی قرار داریم که می شود با این جمله آن را توصیف کرد: «بیگانه با خود و یگانه با بیگانه».

در پایان این نشست، استاد اسوار به عضویت افتخاری انجمن صنفی ویراستاران درآمد.

واری و در صورت نیاز اصلاح شده است. وی افزود با انتشار دومین «ذیل» دانشنامه، در سال ۱۴۰۴، طرح دانشنامه زبان و ادبیات فارسی به اتمام رسید.

زبان معیار؛ توصیف و تجویز

■ دکتر امید طبیب زاده، زبان شناس و عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی، در پاسخ به این نظر که ویرایش امری تجویزی است نه توصیفی گفت: هر توصیفی به طریق اولی تجویزی به همراه دارد. در زبان مکتوب و معیار تجویز وجود دارد؛ ولی در مورد زبانی که معیار نیست، مثل زبان ادبی (شعر و داستان) و متن های نوشته شده گویشی، قاعداً تجویز جایی ندارد و ویراستار مجاز نیست تجویز کند یا آن را تغییر بدهد، مگر آنکه با صاحب اثر به توافق برسد. استاد طبیب زاده افزود: وقتی متنی به گویش

استاد موسی اسوار و عضویت افتخاری انجمن صنفی ویراستاران

ویرایش و ناشران

جمعه، ۱۹ اردیبهشت ۱۴۰۴

کتاب آموزشی و نیاز مخاطبان

■ در نشستی که با هدف ارتباط بیشتر با ناشران در روز جمعه ۱۹ اردیبهشت در غرفه انجمن ویراستاران برگزار شد، یحیی دهقانی، مدیر انتشارات مبتکران؛ ابراهیم کریمی، رئیس هیئت مدیره اتحادیه ناشران؛ میلاد حسینیان، مدیر انتشارات دُکسا، و جواد رسولی، مدیر سابق انتشارات آهنگ قلم، حضور داشتند.

یحیی دهقانی درباره توجه ویژه به ناشران آموزشی در بین دانش آموزان و معلمان صحبت کرد و گفت: با آنکه وزارت آموزش و پرورش علاقه‌ای به ناشران آموزشی و کتاب‌های کمک آموزشی ندارد، دانش آموزان و حتی معلمان این ضرورت را حس کرده‌اند که از کتاب‌های کمک آموزشی استفاده کنند. او در پاسخ به این سؤال که آیا ناشران کمک آموزشی در برخی رشته‌ها بر دیگر ناشران همکارشان برتری دارند گفت: این درست است که

برخی ناشران آموزشی در رشته‌ای خاص مورد توجه مخاطبان‌اند مثلاً در زیست‌شناسی و شیمی انتشارات مبتکران شناخته شده است؛ در رشته حقوق یا اقتصاد ناشری دیگر شاخص است و این موضوع از این بابت است که نویسنده آن کتاب سرشناس و توانمند است و کتاب نیز بسیار خوب تدوین شده و پاسخ‌گوی نیاز مخاطب است.

یحیی دهقانی افزود، با حذف رشته زبان و ادبیات فارسی از کنکور، بخشی از کتاب‌های این حوزه که بسیار پرتیراژ هم بوده از دایره انتشارات مبتکران خارج شده است و ناشران آموزشی این آسیب را دارند که تغییرات وزارت علوم یا وزارت آموزش و پرورش در کتاب‌ها روی آثار آنان تأثیر می‌گذارد و گاه موجب می‌شود یک کتاب کلاً از چرخه نشر خارج شود.

مدیر انتشارات مبتکران در این نشست از تجارب خود گفت و از سال‌های حضورش در ریاست انجمن ناشران آموزشی و اینکه گسترش ناشران آموزشی نشان می‌دهد که بخش آموزشی کشور نتوانسته نیاز دانش آموزان و خانواده‌ها را برآورده کند.

درباره ویرایش کتاب‌های آموزشی، یحیی دهقانی

کتاب برای شناساندن کتاب‌های خوب مهم است و باید پایه‌های نقد منصفانه را تقویت کرد که ناشران تلاش کنند کتاب باکیفیت منتشر کنند و بابت نقد آثار ضعیفشان نگران باشند.

هوش مصنوعی و ترجمه

■ میلاد حسینیان، مدیر انتشارات دُکسا، درباره هوش مصنوعی صحبت کرد و گفت بسیاری از مترجمان در سال‌های اخیر از هوش مصنوعی استفاده می‌کنند و نمی‌دانند که این نوع ترجمه‌ها روح ندارند و خطاهای بسیاری در آن‌ها رخ می‌دهد و در نتیجه ویراستار مسئولیت سنگینی بر عهده خواهد داشت که متن ماشینی را به متنی قابل فهم و مناسب برای مخاطب فارسی‌زبان تبدیل کند. او در ادامه افزود: ما باید بدانیم که هوش مصنوعی هرگز جای نویسنده، مترجم و ویراستار را نمی‌گیرد.

■ در این نشست، جواد رسولی، هومن عباسپور و مهناز مقدسی درباره مشکلات نشر و ضرورت توجه ناشران به بالا بردن کیفیت آثارشان صحبت کردند.

به این نکته اشاره کرد که ویرایش در این کتاب‌ها از جنس دیگری است و نویسنده و کارشناس باید دقت فراوانی در محتوای کتاب داشته باشد و بعد از آن ویراستار صوری یا ادبی بیشترین تلاش را می‌کند که آنچه نویسنده نوشته به زبانی فهم‌پذیر به مخاطب برسد و در این مقطع دخل و تصرف ویراستار باید با نظارت نویسنده صورت بگیرد.

باید عضو معاهده کی‌رایت شویم

■ ابراهیم کریمی، رئیس اتحادیه ناشران، درباره تعداد کثیر کتاب‌های بازچاپ و بازترجمه گفت: نشر ما بسیار ضعیف شده است و برخی ناشران برای اینکه خود را روی پا نگه دارند مجبورند کتاب‌های پرفروش منتشر کنند و این موجب می‌شود به کتابی که ناشری دیگر ترجمه و منتشر کرده روی بیاورند. اگر بخواهیم این مشکل برطرف بشود، باید عضو کی‌رایت بشویم و عضویت در این معاهده مشکلات بسیاری را در حوزه نشر در کشورمان حل خواهد کرد.

ابراهیم کریمی در این گفت‌وگو به اهمیت موضوع نقد برای ارتقای نشر اشاره کرد و گفت: موضوع نقد

ویرایش و ترجمه

شنبه، ۲۰ اردیبهشت ۱۴۰۴

■ در این نشست مهشید نونهالی، مترجم سرشناس زبان فرانسوی به فارسی، دکتر نسرین دخت خطاط، مترجم زبان فرانسوی و استاد دانشگاه، و مانی صالحی علامه، مترجم سرشناس متون ادیان و اساطیر، حضور داشتند.

مهشید نونهالی به این موضوع اشاره کرد که انبوه ترجمه در سال‌های اخیر موجب شده که ترجمه‌های نازلی منتشر شود و ویراستار ناچار است مسئولیت سنگینی به عهده بگیرد. وی گفت: ترجمه مقابله‌ای نیاز امروز صنعت ترجمه است و امروز ویراستار باید خودش مترجم هم باشد و گاهی باید دانشی بیشتر از مترجم در هر دو زبان داشته باشد. نونهالی در ادامه افزود: متأسفانه برخی مترجم‌ها فقط کتاب را می‌خوانند و معنا را منتقل می‌کنند. عده‌ای حتی اگر معنای بخشی از کتاب را متوجه نشوند، در ترجمه آن را جا می‌اندازند. جدا از این موضوع، سلیقه خواننده هم نازل شده و متأسفانه برخی مترجمان صاحب‌نام هم شروع کرده‌اند به

تولید ترجمه‌های سریع و بدون توجه به ریزه‌کاری‌های متن. در این شرایط ویراستار ناچار است سطر به سطر متن را ویرایش مقابله‌ای کند.

همچنین نونهالی درباره موضوع سبک مترجمان گفت: مترجم اگر قرار باشد سبک داشته باشد، باید نویسنده شود. سبک مترجم در این چارچوب معنا پیدا می‌کند که متن ترجمه‌شده را هر چه می‌تواند به سبک نویسنده اثر نزدیک‌تر کند.

دکتر نسرین دخت خطاط به ترجمه‌های ضعیف از فرانسوی به فارسی اشاره کرد و گفت: امروز دانشجویی که فارغ‌التحصیل می‌شود توقع دارد بلافاصله ترجمه کند و کتابی را هم از برگزیدگان جایزه گنکور (Goncourt) ترجمه کند. همین تفکر باعث

شده امروزه تقریباً تمامی کتاب‌های مطرح ترجمه شوند اما ترجمه این کتاب‌ها اغلب ضعیف است.

مانی صالحی علامه به موضوع ضبط اعلام (درج صحیح اسامی بیگانه به فارسی) اشاره کرد و گفت: در کتاب‌هایی که من ترجمه کرده‌ام اسامی متعدد و متنوعی آمده و ناچارم به ضبط فارسی آن‌ها توجه کنم. من در کشورهای متعددی زندگی کرده‌ام، با اصول تلفظ اسامی در بسیاری از زبان‌ها آشنا هستم و بسیار هم در این زمینه کار کرده‌ام و ضبط اعلام را تجربه انجام می‌دهم. وی افزود: منابع خوبی در این زمینه وجود دارد، مثل فرهنگ تلفظ نام‌های خاص تألیف فریبرز معیبدی، که البته ایرادهایی هم دارد که باید نقد و اصلاح شود.

دائرة المعارف بزرگ اسلامی حضور داشت و دبیر انجمن، مهناز مقدسی، به دیدار ایشان رفت و طی جلسه‌ای درباره وضعیت تألیف و ترجمه مقالات دانشنامه‌ای در حوزه فرهنگ عامه و مردم‌شناسی صحبت کرد. در این گفت‌وگو مهناز علیزاده، معاون گروه فرهنگ عامه، نیز مشارکت کردند. دکتر بلوک‌باشی به مشکلات تألیف و ویرایش مقالات دایرة المعارفی و نبود پژوهش‌های جدید درباره ایلات و عشایر کشورمان اشاره کرد.

■ پوشه صوتی این نشست در رادیو ویرایش، برنامه رادیویی انجمن ویراستاران، منتشر خواهد شد.

هوش مصنوعی گفت: هوش مصنوعی شعور و درک انسانی را ندارد و، از آنجا که ادبیات مبنایش شعور و درک انسانی است، در موضوع ادبیات و ویرایش نمی‌توان از هوش مصنوعی بهره چندانی برد. وی افزود: هوش مصنوعی در ترجمه از زبان‌های گوناگون به مترجم کمک می‌کند اما این مترجم است که متن ماشینی را انسانی می‌کند.

سایر فعالیت‌ها

■ دکتر علی بلوک‌باشی، مردم‌شناس و استاد فرهنگ و ادبیات عامیانه، صبح یکشنبه در غرفه مرکز

ویرایش و کتاب الکترونیک

یکشنبه، ۲۱ اردیبهشت ۱۴۰۴

■ در این نشست، سه تن از کارشناسان بخش تبدیل محتوا در مجموعه طاقچه، شراره فلاحی، الناز نقدی، آرین صالحی، و عباس کریمی‌عباسی، مدیر سالن فناوری نشر، حضور داشتند.

کارشناسان مجموعه طاقچه از روش‌های تبدیل محتواهای متنی به کتاب الکترونیک گفتند و مسائل و مشکلات تبدیل کتاب از نرم‌افزارهای ایندیزاین و زرنگار ورد در این جلسه مطرح شد. شراره فلاحی روند تبدیل کتاب کاغذی به کتاب الکترونیک و امکانات طاقچه برای کاربران را توضیح داد.

پس از آن، موضوع اهمیت نرم‌افزارهای «ویراستیار» و «پاک‌نویس» و امکاناتشان برای ویرایش صوری و زبانی مطرح شد. همچنین سخنرانان درباره هوش مصنوعی و کاربردها و توانایی‌های آن گفت‌وگو کردند. عباس کریمی‌عباسی درباره توانمندی

ویرایش و شعر

دوشنبه، ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۴

■ نشست ویرایش و شعر با حضور مهشید نونهالی، دکتر نسرين دخت خطاط و دکتر فهيمه شانه در غرفه انجمن صنفی ویراستاران برگزار شد.

مهشید نونهالی، مترجم زبان فرانسه، گفت از نوجوانی به ادبیات علاقه‌مند بوده و همیشه دوره‌های بازخوانی ادبیات کهن و معاصر را دنبال می‌کرده. وی گفت: مترجم، چه مترجم شعر باشد، چه داستان، چه متون فاخر یا عامیانه، باید پیوسته و مکرر ادبیات کهن و معاصر را بخواند و به زبان فارسی، که زبان مقصد است، مسلط باشد. او ابراز تأسف کرد که جوانان، به غیر از معدودی، در ادبیات فارسی ضعیف‌اند.

نونهالی در ادامه درباره وزن شعر در ترجمه و شیوه‌های انتقال وزن شعر فرانسوی به فارسی مطالبی گفت و به تجربه‌های خود در ترجمه مولیر و تار توف و راسین اشاره کرد. مهشید نونهالی با مثال‌هایی از تار توف، که زبان روزمره فرانسوی است، از تفاوت زبان او با تراژدی‌های قرن هفدهم، که زبان فاخری دارند، و مولیر گفت و ادامه داد: زبان شعر به تبع وزن تغییر می‌کند و بهتر است، در صورت نیاز، مترجم برای زبان مقصد وزنی ابداع کند؛ البته نزدیکی فرهنگی هم در ترجمه و وزن شعر تأثیر دارد، ولی چون زبان ادبی فارسی ظرفیت بسیار بالایی دارد، اگر مترجم متبحر باشد می‌تواند با کمک سجع و قافیه آهنگ شعر را از زبان مبدأ به مقصد منتقل کند.

پس از آن، دکتر نسرين دخت خطاط، مترجم زبان فرانسه و استاد دانشگاه، به متونی که مهشید نونهالی ترجمه کرده اشاره کرد و گفت: ترجمه‌های ایشان در فارسی خوش می‌نشینند و این معجزه زبان فارسی است که می‌توان اشعار را از زبان‌های

دیگر به آن ترجمه کرد. وی در بخش دیگری از صحبت‌هایش گفت: برخی شاعران ادبیات شاعرانه قوی‌تری دارند و ترجمه آثارشان به برخی زبان‌ها که ظرفیت شاعرانگی دارند آسان‌تر است؛ مثلاً شعرهای دانته به ایتالیایی بسیار زیبا برگردان می‌شود و علت آن نزدیکی دو زبان فرانسه و ایتالیایی است. در ادامه، مهدی قنوتی، پژوهشگر و مدرس ویرایش، دو نکته کلی را مطرح کرد: اول آنکه ساختار شکنی در ترجمه شعر کمتر اتفاق می‌افتد و مترجمان ساختار و صورت زبان را تغییر نمی‌دهند و معمولاً جملات را به صورت طبیعی ترجمه می‌کنند و دیگر آنکه شعر در زبان مبدأ، چه فاخر یا عامیانه یا معیار باشد، در ترجمه در ساختار و صورت زبان معیار (زبان مقصد) ترجمه می‌شود و این موضوع در شعر کودک هم چنین است؛ از این رو، شعرهای ترجمه‌شده از لحاظ ادبی غنی‌ترند. قنوتی گفت: گاهی باید ساختارهای صرفی را در ترجمه تبدیل کنیم، مثلاً قید را صفت کنیم یا حروف تعریف را حذف کنیم. لذا، در ترجمه مقوله متناظر نداریم و اگر لازم باشد باید مقوله عوض شود.

دکتر فهيمه شانه، ویراستار متون کودک و نوجوان و مدرس ویرایش، به شعرهایی که برای کودکان سروده شده پرداخت و بیان کرد: برعکس پیچیدگی‌های ظاهری شعر بزرگسال، شعر کودک امری سهل

لازم باشد باید مقوله عوض شود.

سایر فعالیت‌ها

■ در این نشست، به دعوت دبیر انجمن، دکتر نسرين دخت خطاط به عضویت افتخاری انجمن درآمد و لوح این عضویت به ایشان اعطا شد.

■ در این روز، دکتر علی رواقی مهمان انجمن بود و همراه با دبیر انجمن از نمایشگاه و بخش بین‌الملل دیدن کرد. دکتر رواقی ساعاتی نیز در غرفه انجمن حضور داشت و درباره زبان فارسی و اهمیت آن و پژوهش‌های مهم در زبان فارسی صحبت کرد. بخش‌هایی از این گفت‌وگو در رادیو ویرایش، رادیوی اختصاصی انجمن، منتشر خواهد شد.

■ بازدید دکتر رواقی از غرفه سفارت تاجیکستان

ویرایش و داستان نویسی

سه شنبه، ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۴

■ سه شنبه، ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۴، نشست ویرایش و داستان نویسی با حضور شهرام اقبال زاده، مسعود بُرُبر و رؤیا کیانی و به دبیری هومن عباسپور در غرفه انجمن صنفی ویراستاران برگزار شد.

در این نشست که با حضور جمعی از اعضا و دانشجویان دوره‌های انجمن برگزار شد، در ابتدا مسعود بُرُبر، داستان نویس، با اشاره به نسبت ویرایش و داستان گفت: مقدمه تکراری این است که نویسندگان مشهوری در جهان داریم که ویراستاران‌شان در تغییر یا حذف بخش‌هایی از داستان اختیار کامل داشته‌اند. خوش‌خوان بودن و اصلاح دستور خط و روان کردن متن از وظایف اصلی ویراستار است؛ ولی این تمام ماجرا نیست. البته بخش اقتصادی قضیه مهم است ولی موارد دیگری هم هست؛ مثل اینکه ویراستار باید آموزش درست ببیند و ویراستار و به‌ویژه ویراستار داستان باید ابزار و زبانی را که در داستان از آن استفاده می‌شود بشناسد و آموزش دیده باشد. ما حتی داستان‌نویسانمان آموزش درست ندیده‌اند، چه برسد به ویراستاران داستان. طبیعتاً وقتی ویراستار داستان بنیان داستان را نمی‌شناسد نمی‌تواند به نویسنده مشاوره بدهد و متن را ساختاری و محتوایی اصلاح کند.

نکته دیگر اینکه در ویرایش داستان تناقضی وجود دارد که باید به آن توجه کرد. ویراستار باید در داستان غرق شود و صدا و بیان آن را درک کند و جایی که صدا و زبان عوض می‌شود بتواند آن‌ها را به سوی صدا و بیان اصلی داستان هدایت کند. از آن سو باید همچون منتقد در بیرون داستان بایستد و جدای از لذتی که از متن می‌برد آن‌قدر غرق داستان نشود که دیگر ایرادهای آن را نبیند و در نتیجه نتواند آن را نقد کند. کمتر کسی می‌تواند در هر دو جایگاه بایستد و داستان را از دو سو ببیند. این سه موضوع اقتصاد و آموزش و تعارض ذاتی ویرایش داستان کار را برای ویراستاران داستان دشوار می‌کند و گاهی آنان را وامی‌دارد تا به ویرایش زبانی و صوری قناعت کنند.

در ادامه، رؤیا کیانی، ویراستار داستان، گفت اساساً هر چیزی که با نوشتن سروکار دارد موضوع زبان در آن مطرح است. او با اشاره به سخن استاد سمیعی (گیلانی) که می‌گوید نویسندگی کاربرد سازنده زبان و هنر پروراندن مطلب است ادامه داد: در واقع ویراستار به این به کار بردن سازنده زبان کمک می‌کند و به همین سبب باید از زبان شناخت

اقبال زاده اشاره کرد: باید تفاوت‌ها را درک کنیم و در ویرایش اهل گفت‌وگو باشیم. باید بتوانیم با پدیدآور گفت‌وگو کنیم. در تأیید همین موضوع، مسعود بُرُبر ادامه داد: تعامل بین داستان‌نویس و ویراستار بسیار مهم است و در آن باید به سه نکته توجه کرد. اول آنکه بدانیم ویراستار و نویسنده در یک گروه قرار دارند و قرار نیست رودرروی یکدیگر بایستند. این دو باید با هم کار کنند تا بتوانند محصول بهتری را به مخاطب عرضه کنند. دوم آنکه باید هر دو شیوه گفت‌وگو را بشناسند و بدانند چطور به حرف دیگری گوش بدهند و چطور با او سخن بگویند. سوم اینکه به جای آنکه شخص را در نظر بگیرند روی متن تمرکز کنند و هر دو بر متن مسلط باشند. آگاهی و دانش و تسلط بر موضوع بسیار مهم است.

در پایان نشست، مهناز مقدسی، دبیر انجمن، و هومن عباسپور، نایب‌رئیس هیئت‌مدیره انجمن، مبحث رتبه‌بندی ویراستاران را مطرح کردند و اشاره کردند این موضوعی است که در سند برنامه انجمن صنفی ویراستاران آمده و سال‌ها درباره آن تحقیق شده است و ابراز امیدواری کردند که با همکاری خانه کتاب و برخی ناشران بتوان برای رتبه ویراستاران و دقیق کردن عناوینی چون «ویرایش صوری» به جای «ویرایش فنی» و «ویرایش زبانی» به جای «ویرایش ادبی» جلساتی برگزار کرد.

سایر فعالیت‌ها

■ روز سه‌شنبه انجمن میزبان دکتر عبدالامیر نبوی، دبیر کمیسیون انجمن‌های علمی ایران، بود که در این دیدار درباره اهمیت فعالیت انجمن‌ها در توسعه فرهنگی و تأثیر دوره‌های آموزشی انجمن و ویراستاران در پرورش نیرو صحبت شد. دکتر نبوی اعلام آمادگی کرد که انجمن ویراستاران را به انجمن‌های علمی معرفی کند و برای نزدیک شدن و گفت‌وگوی این انجمن با انجمن‌های علمی برنامه‌ای تدارک ببیند.

کافی داشته باشد. اساساً فرق ویراستار و نویسنده این است که نویسنده باید دید کلی‌تری داشته باشد ولی ویراستار این فرصت را دارد که جزئی‌تر نیز به متن بپردازد و دقیق‌تر آن را ببیند.

شهرام اقبال زاده، مترجم و منتقد ادبیات کودک و نوجوان، در ابتدا از هومن عباسپور و مهناز مقدسی بابت زحماتی که در انجمن صنفی ویراستاران می‌کشند تشکر کرد و سپس گفت: ویرایش هنوز در ایران به عنوان یک حرفه رسمی شناخته نشده است و ویراستاران بیشتر برای عشقی که به ویرایش دارند ویراستاری می‌کنند، نه برای درآمدی که بتوان با آن ارتزاق کرد. و ما باید بتوانیم ویرایش را به عنوان یک حرفه جا بیندازیم. ناشران ما در ایران معمولاً سازوکار ویراستاری صحیح و واحد ویرایش ندارند و ناشران معدودی به این موضوع پرداخته‌اند. او با اشاره به اینکه انجمن ویراستاران توانسته آموزش ویرایش را نهادینه کند گفت: ما در ایران رشته دانشگاهی ویراستاری نداریم و انجمن است که آموزش آن را بر عهده گرفته است. او تأکید کرد که ویراستار داستان باید حرفه‌ای آموزش دیده باشد و حتی عناصر داستانی را بهتر از نویسنده بشناسد. او همچنین بر اختیار قائل شدن برای ویراستار داستان تأکید کرد و گفت: درست است که هیچ ویراستاری جای نویسنده را نمی‌گیرد اما آن‌قدر باید قدرت و مهارت داشته باشد که بتواند متن را تا حد اعلا برکشد. ویراستار باید بینش، دانش، مهارت و نیز خلاقیت بالایی به‌ویژه در ویرایش داستان و شعر داشته باشد.

مسعود بُرُبر در تکمیل مباحث شهرام اقبال زاده گفت: ویراستار داستان باید از زبان شناخت کافی داشته باشد و بداند، جایی که بحث خلاقیت و هنر مطرح است، چطور با متن رویه‌رو شود و فضا و حسی را که در متن جریان یافته کاملاً درک کرده باشد.

تعامل ویراستار با پدیدآورنده

■ موضوع تعامل ویراستار و پدیدآور یکی دیگر از مواردی بود که درباره آن گفت‌وگو شد. شهرام

دستور خط؛ مشکلات و راهکارها

چهارشنبه، ۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۴

نشست «دستور خط؛ مشکلات و راهکارها» با حضور مهناز مقدسی، دبیر انجمن صنفی ویراستاران، مهدی قنوتی، رئیس کمیسیون آموزش انجمن، و هومن عباسپور، نایب رئیس انجمن، در سرای گفت و گوی سی و ششمین نمایشگاه بین المللی کتاب تهران برگزار شد.

در ابتدا، مهناز مقدسی، با اشاره به اینکه بیشتر ناشرها از ویراستار توقع رسم الخط یکدست دارند، گفت: وقتی از دستور خط صحبت می کنیم دو وجه را در نظر داریم: رسم الخط و املا. در املا غلط و درست مطرح است، اما در دستور خط درست و غلط وجود ندارد، بلکه به چسبیدن حروف و فاصله و نیم فاصله اشاره می شود. موضوع رسم الخط حدود نود سال اخیر مرکز توجه شده و در سال های اخیر نیز بسیار بیشتر به این موضوع پرداخته اند.

هومن عباسپور ادامه داد: درباره پیشینه رسم الخط، زنده یاد جلال متینی، در دهه سی و چهل، دو مقاله نوشت که یکی از مقاله ها درباره رسم الخط نسخه های خطی قرن پنجم و یکی درباره رسم الخط نسخه های خطی قرن ششم تا سیزدهم است. زبان فارسی از قرن ششم به بعد تشکیک ندارد و زبان دری فراگیر می شود و شاعران و نویسندگان زبان دری را به کار می برند. عباسپور با اشاره به اینکه عناصری در قدیم در زبان بوده که بعداً از بین رفته است گفت: مثلاً یک واجی بین «ف» و «و» داشتیم. در خط هم آن چهار حرف فارسی، مثلاً «پ» که خیلی وقت ها «ب» نوشته می شد. مثلاً «پدید» که «بدید» نوشته می شد. یا «گ» که سه نقطه روی سرکش «ک» گذاشته می شد. رسم الخط امروزی تطوری طولانی داشته است. در دوره قاجار و بعد از آن اتفاق های زیادی در رسم الخط افتاده است. در سال ۱۳۴۰ در دایرةالمعارف مصاحب رسم الخط جدیدی پیشنهاد شد. پیش از آن نیز مرحوم احمد بهمنیار در این زمینه پژوهش هایی داشت و بعد از انقلاب نیز مرکز نشر دانشگاهی و فرهنگستان رسم الخط هایی را پیشنهاد و مصوب کردند.

مهدی قنوتی در صحبت هایش گفت: دستور خط مثل هر پدیده دیگری در زبان فارسی به قواعدی نیاز دارد. وضع این قواعد از دهه ۱۳۳۰ و ۱۳۴۰ شروع شده و تا امروز ادامه داشته است. فرهنگستان سه ویراست از دستور خط تهیه کرده و در اختیار عموم گذاشته است. او به موضوع اهمیت دستور خط اشاره کرد و گفت: در دهه های گذشته در حوزه ویرایش

برای پویا ماندن باید با تغییرات زبان احیا و تجدید و با نوآوری روز هماهنگ شوند. او به اینکه دستور خط فردگرا نیست اشاره کرد و گفت: نباید یک نهاد یا ناشر یا فرد دستور خط اختصاصی تجویز کند؛ نهاد متولی این امر فرهنگستان است که اجازه دارد درباره موضوع خط تصمیم بگیرد و قاعده بسازد. در نتیجه ناشران، نهادها یا اشخاص حقیقی و حقوقی باید نظرها و قواعدشان را با نهاد متولی در میان بگذارند تا با صراحت درباره آن ها تعیین تکلیف شود.

هومن عباسپور در ادامه گفت: به نظرم یکدست شدن رسم الخط نه ممکن است نه ضروری؛ هشتاد درصد قواعد رسم الخط های ناشران معتبر ما مثل هم است و شبیه رسم الخط فرهنگستان؛ اختلاف نظر در ۲۰ درصد است و این با توجه به مشکلات خط فارسی یک پیشرفت عالی است.

در پایان، مهدی قنوتی تأکید کرد برای تدوین دستور خط یکسان باید برنامه ریزی زبانی صورت بپذیرد و بدون برنامه ریزی تدوین و یکسان سازی دستور خط امکان پذیر نخواهد بود.

سایر فعالیت ها

صبح چهارشنبه انجمن میزبان دکتر محسن حاجی زین العابدینی، عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی، بود و با ایشان درباره فعالیت های انجمن و همکاری با دانشگاه شهید بهشتی صحبت شد. مهناز مقدسی و مهدی قنوتی و هومن عباسپور چند پیشنهاد مطرح کردند: برگزاری کارگاه یک روزه ویرایش مقدماتی برای دانشجویان دانشگاه شهید بهشتی، برگزاری همایش یک روزه برای معرفی حرفه ویراستاری و امکان های شغلی برای ویراستاران برگزاری کارگاه نگارش پایان نامه و مقالات پژوهشی. دکتر حاجی زین العابدینی از این پیشنهادها استقبال کرد و اظهار امیدواری کرد پیشنهاد انجمن در بخش اداری دانشگاه شهید بهشتی مطرح شود و در صورت توافق انجمن این کارگاه ها را برگزار کند.

چندان توجه جدی ای به دستور خط نمی شد و بیشتر به مباحث زبانی و دستوری پرداخته می شد؛ اما باید به زوایای مختلف دستور خط و قاعده بندی آن توجه شود و به این منظور باید زبان را کاملاً بشناسیم.

مقدسی موضوع لزوم روزآمد کردن دستور خط را مطرح کرد و مهدی قنوتی پاسخ داد: اگر قائل باشیم به اینکه دستور خط دانش است، در هر دانشی باید دائماً نوآوری صورت بگیرد. در هر دانشی موارد تازه ای کشف می شود و به بحث و بررسی گذاشته می شود. دستور خط هم همین است؛ طبیعتاً در هر دوره زمانی سه یا چهار ساله یک بار مباحث مربوط به دستور خط بازنگری می شود تا به روز تر شود.

مهدی قنوتی افزود: باید به دستور خط در موضوعات گوناگون نیز توجه شود؛ مثلاً در متون کودک و نوجوان و در شعر و ترانه. به این منظور باید وام واژه ها و اصطلاحاتی را که وارد زبان می شوند بررسی کرد و ساخت های نحوی زبان های دیگر هم در فارسی مدنظر قرار بگیرد. فرهنگستان وارد این تنوع ها نشده و بیشتر زبان معیار را در نظر گرفته است. دستور خط شاخه های گوناگون دارد و باید برای هر یک از این شاخه ها قواعدی مدون شود. دستور خط فعلی درباره برخی موارد زبان معیار است و فقط برای متون بزرگ سال.

هومن عباسپور در ادامه صحبت هایش گفت: املا یعنی صورت صحیح یک کلمه؛ وقتی صورت صحیح یکی باشد و شکل دیگری نداشته باشد، همان املا صحیح در فرهنگ های معتبر راه پیدا می کند؛ مثل واژه «سؤال» که یک صورت صحیح دارد و شکل دیگری ندارد. اما رسم الخط صورت صحیح و شکل نوشتاری واحدی ندارد و باید صورت رایج تر را پیدا کنیم. البته رسم الخط هم دو یا سه صورت بیشتر ندارد که در شیوه نامه ناشران معتبر باید آن ها را پیدا کرد. او افزود: با احترام به استادان، رسم الخط فرهنگستان اشکالات روش شناختی دارد که باید رفع شود.

مهدی قنوتی درباره اینکه داشتن رسم الخط یکسان چقدر اهمیت دارد گفت: نظرم بر این است که دستور خط باید کاملاً یکدست شود. همه زبان ها

کارگاه ویرایش خبر و متون رسانه‌ای

پنج‌شنبه، ۲۵ اردیبهشت ۱۴۰۴

■ کارگاه یک‌روزه نگارش و ویرایش متون رسانه‌ای و مطبوعاتی، با تدریس سه تن از مدرسان دوره جامع نگارش و ویرایش انجمن صنفی ویراستاران، از ساعت ۱۳ تا ۱۸ در غرغه انجمن صنفی ویراستاران برگزار شد. مدرسان، هومن عباسپور، مهدی قنوتی، و مهناز مقدسی، به تحلیل و بررسی مثال‌هایی از متون مطبوعاتی و عنوان‌ها و زیرعنوان‌هایی از متون رسانه‌ای پرداختند.

در ابتدا، هومن عباسپور به تعریف و تفاوت «رویداد»، اتفاقی که رخ داده و «خبر»، که بازگوکننده رویداد است، اشاره کرد و افزود: باید دقت کرد که درستی و اعتبار خبرهای تاریخی باید بر مبنای اطلاعات کتاب‌های تاریخی باشد و هر خبر نیز باید اعتبارسنجی شود. عباسپور به هرم وارونه (لید، بدنه، پایان‌بندی) در خبر اشاره کرد و به تحلیل آن پرداخت و به انواع قالب تیتراژ خبری (جمله و گروه یا عبارت) اشاره کرد و گفت تیتراژ عصاره خبر است که باید صریح باشد، نه مبهم و شعاری.

او در ادامه گفت: هفت ارزش خبری داریم که عبارت است از فراگیری، شهرت، کشمکش، تازگی،

شگفتی، مجاورت، فراوانی. این‌ها مواردی است که خبر را خبر می‌کند.

هومن عباسپور سخنان خود را این‌گونه جمع‌بندی کرد: رسانه و مطبوعات زبان مخصوص خود را دارد و باید به این موضوع توجه کرد؛ برای نگارش و ویرایش متون رسانه‌ای و مطبوعاتی باید زبان این حوزه را به‌خوبی شناخت.

در بخش دوم این کارگاه به بررسی مثال‌ها پرداخته شد. در آغاز، مهدی قنوتی گفت: زبان خبر معمولاً باید به گونه‌ای باشد که در صورت نیاز به زبان گفتار نزدیک‌تر شود، زیرا که مخاطب خبر عموم مردم‌اند. تعادل برقرار کردن بین نوشتار معیار و نوشتار نزدیک به زبان گفتار در نگارش و ویرایش خبر بسیار اهمیت دارد. او افزود:

زبان رسانه باید زبانی صریح و عاری از تکلفات باشد؛ اما گاهی ابهام و زبان استعاره (مجاز/ کنایه/ ابهام...) سبب جذب مخاطب می‌شود. بنابراین باید مجموعه‌ای از مؤلفه‌ها را در نظر گرفت و نمی‌توان تجویز کلی برای نگارش و ویرایش همه متون این حوزه داد. در ویرایش مثال‌های تمرینی، به نکاتی همچون نشانه‌گذاری در تیتراژ، تفاوت‌های معنایی ساخت‌های نحوی (اسمی، فعلی) به‌ویژه در تیتراژ، انتخاب سرواژه‌ها و اختصارات و تأثیر آن‌ها در جذب مخاطب، تأکید، ساخت‌های بافت‌آزاد و بافت‌وابسته و تأثیر آن در معنا، روش‌های گوناگون برجسته‌سازی، و مواردی از این دست پرداخته شد و شرکت‌کنندگان در کارگاه مثال‌ها را بررسی و تحلیل کردند.

کارگاه متون کودک و نوجوان

جمعه، ۲۶ اردیبهشت ۱۴۰۴

■ کارگاه یک‌روزه نگارش و ویرایش متون کودک و نوجوان، با تدریس سه تن از مدرسان نگارش و ویرایش انجمن صنفی ویراستاران، از ساعت ۱۳ تا ۱۸ در غرغه انجمن صنفی ویراستاران برگزار شد. مدرسان، مهدی قنوتی، جواد رسولی، و فهیمه شانه، از نگارش و ویرایش متون کودک و نوجوان گفتند و مثال‌هایی از متون این حوزه را تحلیل و بررسی کردند.

در ابتدا، جواد رسولی با اشاره به گستردگی ادبیات کودک و نوجوان گفت: از دوره معاصر، با مخاطب قرار گرفتن کودکان و نوجوانان، آثاری آفریده شد و تا هم‌اکنون نیز اتفاقات بسیاری در این حوزه افتاده است. در این حوزه از ادبیات شفاهی بسیار بهره برده‌اند و آثار بسیاری بازآفرینی شده است. حتی برخی شاعران متوجه شده‌اند که اگر ادبیات کودکانه را بر وزنی که در ادبیات فولکلور رایج است بنویسند مؤثرتر خواهد بود. همین موضوع در نثر هم صدق می‌کند. استفاده از ادبیات عامیانه، از ترانه‌های کودکانه گرفته تا رقص

و موسیقی و به‌ویژه لالایی‌ها در ادبیات کودکان بسیار زیاد است و البته برخی از آن‌هایی که خلق شده‌اند مناسب سن کودکان نیستند و مخاطب آن‌ها بزرگسالان‌اند؛ مثل لالایی‌های سیاسی - اجتماعی که لالایی معروف احمد شاملو یکی از آن‌هاست.

فهیمه شانه به اینکه همه علوم به همان شیوه که برای بزرگسالان متن دارند برای کودکان هم متونی دارند اشاره کرد و گفت: مثلاً پیش از این برای کودکان از معماری حرفی زده نمی‌شد ولی حالا با استفاده از اشکال ساده‌ای که کودکان می‌شناسند از معماری مثال می‌آورند و با این نمونه‌ها کودکان را با مباحث معماری سنتی ایران آشنا می‌کنند.

او افزود: درباره کتاب‌های نوجوانان باید دقت شود که آن‌ها دوست دارند کتاب‌هایشان شبیه به کتاب‌های بزرگسالان باشد. مثلاً نوجوانان معمولاً وقتی تصاویر رنگی را می‌بینند گمان می‌کنند جدی گرفته نشده‌اند و مثل کودکان با آن‌ها رفتار می‌شود.

شانه سپس به بررسی نمونه‌هایی از متون داستانی و شعر و ترانه پرداخت و با مشارکت شرکت‌کنندگان ساخت بهتر و مناسب‌تری برای آن‌ها پیشنهاد داد.

مهدی قنوتی، با توضیحاتی بنیادی درباره زبان کودک و مؤلفه‌های آن، از شرکت‌کنندگان خواست مثال‌هایی را که در اختیارشان قرار گرفته بود بخوانند و بررسی کنند. قنوتی، در تحلیل جملات، به نکاتی

همچون نکره و معرفه و اسم جنس، ساخت مجهول و معلوم، زمان فعلی مناسب برای کودکان، واژگان آشنا و ناآشنا، معانی پنهان و زبان مخفی اشاره کرد.

سایر فعالیت‌ها

■ روز جمعه انجمن میزبان دکتر سیدعباس حسینی نیک، مدیر مؤسسه فرهنگی مجید، بود. در این دیدار درباره مسائل حقوقی ویراستاران و حضور انجمن برای حل دعاوی ویراستاران و ناشران صحبت شد. دکتر حسینی نیک حضور انجمن را در نمایشگاه امری ارزشمند دانست ولی به مکان نامناسب آن اشاره کرد که بهتر بود در ساختمان شبستان جایی برای انجمن تدارک دیده می‌شد.

آخرین روز نمایشگاه کتاب

شنبه، ۲۷ اردیبهشت ۱۴۰۴

■ در آخرین روز از نمایشگاه کتاب، پس از جمع‌آوری غرفه، دبیر انجمن به نمایندگی از هیئت‌مدیره از غرفه ناشران عمومی بازدید کرد و از افراد و ناشرانی که در طول نمایشگاه در نشست‌ها حضور یافته بودند و با انجمن همراهی کرده بودند سپاس‌گزاری کرد.